

UNA ANTOLOGIA POSA D'ACTUALITAT L'OBRA DE L'ESCRIPTOR

Blai Bonet: «El meu món és l'Univers»

Encara pròxima la reedició d'*El mar*, llibre que traspua bellesa, una editorial valenciana ha tret una antologia poètica de Blai Bonet preparada per Xavier Lloveras. Un bon moment, doncs, per acostar-nos a l'obra singular de Bonet, un autor que necessita viure abans tot el que escriu.

Marta Melis

Vostè pertany a la generació de gent com Gil de Biedma, Castellet o José Agustín Goytisolo. ¿Quina relació va mantenir amb aquests escriptors?

—Totes aquestes persones, les vaig conèixer al pis de Carlos Barral, on cada dimarts ens reuníem. Com que Mallarmé sempre feia les seves reunions dimarts, Carlos Barral va voler fer-les dimarts. També hi venia Joan Ferraté. Biel no va venir mai. A Biel Ferraté, el coneixia molt, perquè érem veïnats. En aquelles tertúlies parlàvem del que succeïa en aquells moments. Llavors tots érem del Partit Comunista. Abans, ser comunista no era com ara: un intel·lectual que no fos del Partit Comunista era un *tonto*, perquè era l'única manera d'anar contra el règim.

—Es diu que Blai Bonet és un innovador, que romp amb l'estil convencional de l'Escola Mallorquina. ¿N'és conscient, d'això?

—Això, ho he sentit dir. Però jo, quan escrivia, no pensava si rompia amb cap estil. Era, i som, un admirador de poetes com Costa i Llovera, Alcover... Una persona de divuit anys, com tenia jo, no pensa si romp o no amb cap escola. Bé, si no és un bon escriptor, sí, perquè intenta escriure segons les modes.

—¿És l'estil d'un intuïtiu, el seu?

—En aquell temps ho era, encara que ja no ho som. Som molt pensador. Treball molt el llenguatge. Intuesc abans d'escriure. Quan em pos a escriure ja ho tenc tot molt estructurat. Mai, mai, no he escrit un llibre si abans no l'he viscut. Pens: he d'escriure tal cosa. Abans d'escriure-la, la visc.

—¿El verd és un color recurrent en la seva obra?

—El verd, per a mi, és sinònim de vida. A ca nostra tenim un corral ple d'arbres. Des d'allà on escric, el veig.

«Quan estam a les fosques és quan som més sants».

Tot el que ens envolta influeix. El verd és un color molt mediterrani.

—Diuen alguns crítics que la seva obra és desigual, amb alts i baixos.

—Això d'alts i baixos és una frase feta. Si ara ho hagués d'explicar, pareixeria immodest, i no ho som. El que passa és que m'agrada dir les coses tal com són. Quan estic a dalt, que probablement no hi ha pujat quasi ningú, tan alt, no s'adonen que aquesta altura no l'han vista gaire en altres llibres. Quan diuen que estic a baix, crec que són moments d'una força creativa normal.

—Trobam a la primera pàgina de Mister Evasió aquesta afirmació:

«Aquestes 200 planes són una novel·la. I s'hi han convertit. Viure és una seguretat de miracle de fet: tot i que grecs de Barcelona —perquè només tinc vint-i-un anys— diguin: 'No és una novel·la', i tot callant repeteixin: 'No ho és pas', les 200 planes sempre em creuran a mi». ¿Podria aquesta frase definir la seva postura davant les crítiques a tota la seva obra?

—Quan aquest llibre va ser publicat, un crític el qualificà d'incoherent, de caòtic, d'incongruent. Passat el temps, el mateix crític diu que és una obra mestra del nostre temps. Aquest llibre ja era una obra mestra quan es va publicar. Jo ja ho sabia quan l'escrivia.

—¿És aplicable el qualificatiu de Mister Evasió a Blai Bonet? ¿S'evadeix sovint, Blai?

—Som bastant pillastre. M'evadesc del que no m'interessa.

—Quines són les coses que li interesen?

—Totes les bones.

—¿Quines són les bones?

—Sóc cinc oasis. La justícia, l'amistat, l'art. Amb aquestes, ja n'hi ha, ja es poden ocupar les vint-i-quatre hores del dia.

—Sovint s'ha dedicat a la crítica d'art. Parlant d'art, ha escrit: «L'art és la creació de l'espectador».

—Això és veritat. Diràs: l'amo de

l'obra d'art és l'artista. Això és veritat al cinquanta per cent. Hi ha l'altre cinquanta per cent que pertany a l'espectador. Amb l'escultura, aquesta frase té més raó de ser. El que té l'escultura no ho tindrà mai una pintura o un llibre. L'escultura, realment, la crea l'espectador, perquè a una escultura l'has d'enrevoltar. Això és una teoria dels grecs. Feien l'escultura sabent que de davant no fa el mateix efecte que de perfil o d'esquena. De davant, seria un home o una dona. En canvi, des del altres caires, els sexe desapareix. Els grecs tenien consciència d'aquest fet, crearen el cercle.

—*Quant als sentiments bàsics de l'home, com l'odi i l'amor. ¿Creus que ha canviat, l'home?*

—Amb l'amor, deu ser amb el que ha canviat més l'humà, perquè és molt modern, això de l'amor. Durant milers d'anys, l'amor era una cosa sagrada. La unió d'homes i dones era molt sagrada. Antigament, quan no existien els déus i tot eren deesses, figura't com era de sagrat l'amor que hi havia pobles de quaranta habitants, on un pic a l'any la deessa del poble pujava damunt una trona, s'alçava les falces i tohom s'agenollava, figura't si era sa-

«Som socialista, però no puc acceptar en Felipe González».

grat. A través de la unió sexual, l'home va descobrir el sembrar, el llaurar. Abans era molt sagrat l'amor.

—*Parlant de records diu: «¿Contar, no! Recordar, re-cor-dar, significa acostar les coses al cor». ¿No creu que quan recordam ens contam els records a nosaltres mateix?*

—Ens ho acostam, no ens ho contam. Recordar és una paraula que ens

l'hem inventada. El que en realitat volem dir és acostar. Crec que una de les formes més vives de recordar es abraçar una altra persona, cordar-la.

—*¿Ha patit molt Blai Bonet?*

—Físicament jo diria que no, perquè som d'un caràcter optimista. Record que quan estava molt malalt el metge deia: «Aquest home no es morirà perquè sempre riu». Anímicament supòs que tohom pateix bastant. A mí en fa patir tot perquè estimo molt les coses. El que em fa patir més és la impotència davant segons quins fets.

—*«Vaig sortir jo acompanyat de mi». Aquesta frase fa pensar en la pluralitat de l'ésser humà, amb els desdoblaments.*

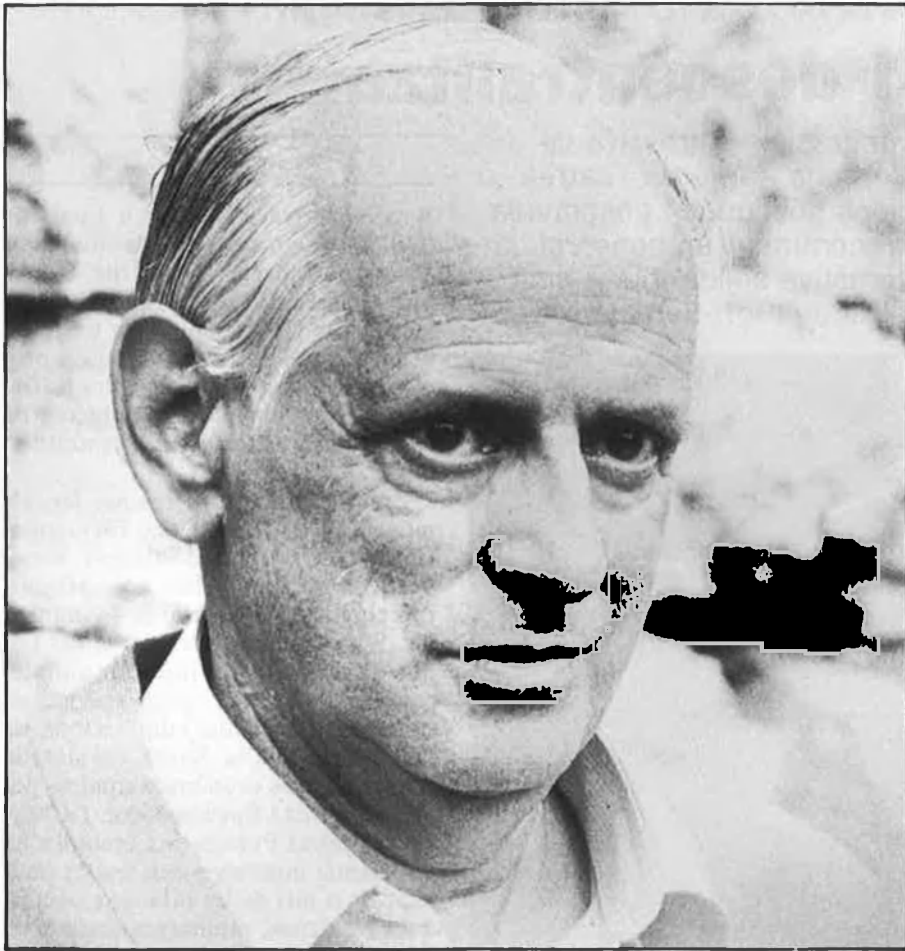
—Està escrita amb molta intenció, aquesta frase. El jo, ésser humà, va acompanyat de totes les coses que formen part de l'entorn. Les circumstàncies, les preferències, les virtuts, els vicis i els defectes vendrien a ser el mí. Jo estimo molt els defectes, són el més hermós que posseeix la persona, perquè són ben seus, en canvi les virtuts ens les marquen els altres. S'ha de ser humil, caritatiu de tal manera que... Els defectes són meravellosos i els vicis també, mentre no sigui vicis que fa-

IV PREMI DE PERIODISME EL TEMPS

Dotat amb 100.000 pessetes

Per a articles o reportatges inèdits, de temàtica lliure, incloent-hi la investigació periodística. Aquests articles hauran de constar, sí més no, de sis folis, grandària holandès, escrits a doble espai i no podran excedir-ne els deu.

El lliurament dels originals s'haurà de fer abans del 20 de setembre, a la redacció d'EL TEMPS, Avda. del Baró de Càrcer, 40-13a. 46001-València. L'acte de lliurament coincidirà amb els dels Premis Octubre. La composició del jurat serà anunciada oportunament.

«Quan sortí Mister Evasió un crític va dir que era caòtic. Ara diu que és una obra mestra».

cin mal als altres. Diuen: Mozart era un viciós; això són dos, duia una vida alegre que no feia mal a ningú. Quant a la pluralitat dels éssers humans, pens que dins cada persona n'hi ha una multitud. Portam tantes persones a dins com coses voldríem ésser. Diuen: el desdoblament, per no fer-ho molt llarg, però hi deu haver devers 1302 persones dins cada humà. A mi m'hauria agradat ser un governant, i aquest governant que hauria volgut ser està tan viu com jo, forma part de mi, del meu interior. M'hauria agradat molt, molt, governar.

—*¿De quin país es faria governant?*

—D'Espanya, som espanyol. És una de les coses, aquesta de governar, que ja des de petit m'estirava i sé cert que no ho hauria fet gens malament.

—*És xocant que un home com vostè que pareix que no es casa amb res més que amb l'escriptura vulgui ser governant, encara més si escriu: «No hi ha res que aidi a matar un home com sentir-se representant d'un país».*

—Sé cert que ho hauria fet bé. Escric el que escric perquè no he estat un governant, és l'única manera que tenc de governar, així de petita. Governar és sinònim d'ensenyar.

—*Diuen que el poder corromp.*

—Depèn molt de la persona. A mi m'han dit que era incoherent, que la meua obra és un caos, i jo mai he canviat d'estil, sempre he seguit creant igual, igual. Quan va aparèixer *Cant Espiritual* digueren: «¡oh! ¡oh! ¡ja no és en Blai!» Un altre qualsevol hauria continuat seguint la línia d'*Entre el Corral i l'espiga*, per ésser un deuet. Jo me'n vaig fotre. Em vaig dir: Blai tu has nascut per a ser escriptor i has d'aguantar metxa. Fa vint anys que ho tenc ben clar: has d'aguantar metxa Blai, com la van aguantar Van Gogh, Cézanne i tants d'altres, que són els que han fet el món. Amb l'exercici de governar seria igual, en farien molt de renou, tal volta em pegassin un tir, que seria el més natural. Maten les persones que intenten governar bé.

—*¿Gaudeix de moltes contradiccions, Blai?*

—Sí que som contradictori i me n'adon, ho admet i a més trob que està molt bé. Trob que és un do ser contradictori, si se sap, perquè diuen que s'ha de ser coherent, sempre igual. I això és un gran doi, perquè no hi ha cap dia que el món sigui igual. Reaccionam segons els esdeveniments de

l'avui i som contradictoris perquè la història és contradictòria. Jo som un home que tenc fe, però no puc acceptar Joan Pau II, o una cosa o l'altra. Tenc molta fe, però aquest Papa el tancaria a la presó. Jo, contradiccions com aquestes, en tenc a milers.

—*Cursa estudis al Seminari. Anava per a capellà. ¿Quin tipus de capellà hauria pogut ser?*

—Naturalment no hauria estat un capellà com els altres, això per descomptat. M'hauria agradat molt ser capellà, però a causa de la malaltia vaig haver d'abandonar el seminari. Som un gran estusiasta de la teologia, és apassionant, com més s'estudia més propera es fa, és com la metafísica. Es pot tocar amb les mans la teologia, el que no es pot tocar amb les mans, molt que paupis, és el dret canònic o el civil. Quan dones la mà a una persona, toques la teologia i la metafísica.

—*¿Qui és aquest Déu ahora sensual i místic dels teus poemes?*

—El meu món és l'Univers, la totalitat. Un artista ho és perquè sent el món com tot u, sense bé, sense mal, sense dreta o esquerra, tot es converteix en la mateixa cosa. Això és Déu, per a mi, per dir-li qualche cosa. Déu, en català, significa font. La paraula més correcta seria Absolut, que és més real. Sempre m'ha interessat molt la ciència. Llegint la teoria d'Einstein sobre la llum, em vaig adonar de l'Absolut.

—*Pere Quart diu: «Bonet parla sempre amb un Sant Crist a la mà, però se'l treu de la bragueta»*

—El que va dir aquesta frase vaig ser jo, i en Pere va riure tant que ho degué contar pertot. Ens havíem reunit un grup d'amics, entre ells En Pere, i tots comentaven que els meus llibres eren molt místics a la vegada que molt sexuals. Jo vaig dir: no s'ha d'opinar mai sense llegir una mica la història, dic: si vos pensau que Joan de la Creu quan diu: «Me dejaste con gemidos...» San Joan es treia el Sant Crist de la bragueta.

—*Es parla molt de tots els artistes de la seva generació; ¿per què es parla poc del Blai Bonet? Fins i tot alguns dels seus llibres no estan reeditats. ¿Què passa amb l'obra d'En Blai? Creu que s'ha valorat prou?*

—Quan fan cas, arriba un dia que ja no en fan. Jo faig por des que tenia vint anys. Si no parlen de mi és perquè pensen en mi. Sempre ha estat així. Quan publiquen els meus llibres, diuen que són caòtics, i quan ja no ho poden dir, diuen que són obres mestres del nostre temps. □